

**NUNATTA EQQARTUUSSISUUNEQARFIANI
EQQARTUUSSUTIP
ALLASSIMAFFIATA ASSILINEQARNERA**

**UDSKRIFT AF DOMBOGEN
FOR
GRØNLANDS LANDSRET**

Ulloq 17. maj 2017 Nunatta Eqqartuussisuuneqarfianit suliami

sul.nr. K 075/17

(Eqqartuussisoqarfik Sermersooq sul.nr.
SER-NUU-KS-0735-2016)

Unnerluussisussaataasut
(J.nr. 5505-A6A00-00015-94)
illuatungeralugu
[...] 1956
(advokat Thorkild Høyer
j.nr. G6037)

oqaatigineqarpoq imaattoq

AALAJANGIINEQ:

Eqqartuussisoqarfiup aalajangiinera

Eqqartuunneqartoq nunatta eqqartuussisuuneqarfianit ulloq 16. november 1995 eqqartuussutikkut eqqartuunneqarpoq piffissami sivissusiligaanngitsumi Danmarkimi Pinerluttunik Isumaginnittoqarfimmit ingerlanneqartumi tarnimikkut nappaatilinnut pineqaatissinneqarsimasunut inissiisarfiimittussanngortinneqarluni. Eqqartuussummi tamatumani eqqartuunneqartoq pisuusutut isigineqarpoq pinerluttulerinermi inatsimmi aalajangersakkanik kiffaangissusiaanermik aamma meeqqamik pinngitsaaliisimasutut. Kingullermik pineqaatissiissut Nunatta Eqqartuussisuuneqarfiata allanngortinnagu atuuttussanngortippaa ulloq 16. september 2014 aalajangikkamini.

Aalajangigaq siullermeeriffiusumik oqaatigineqarpoq Sermersuup Eqqartuussisoqarfianit ulloq 8. marts 2017. Eqqartuussisoqarfiup eqqartuussut pineqaatissiissutigineqarsimasoq atuuttussanngortippaa.

Aalajangeqqitassanngortitsineq

Aalajangigaq tamanna eqqartuunneqartumit nunatta eqqartuussisuuneqarfianut aalajangeqqi-tassangortinneqarpoq.

Piumasaqaatit

Unnerluussisussaaitaasut piumasaqaateqarput aalajangikkap atuuttussanngortinneqarnis-saanik.

Eqqartuunneqarsimasoq piumasaqaateqarpoq iperagaanissamik, tamanna pisinnaangippat misiligutaasumik iperagaagallarnissamik.

Eqqartuussisooqataasartut

Suliaq suliarineqarpoq eqqartuussisooqataasartut peqatigalugit.

Piffissaq suliap suliarineqarneranut atorineqartoq

Suliaq nunatta eqqartuussisuuneqarfianit tiguneqarsimavoq ulloq 16. marts 2017.

Nassuiaatit

Nunatta eqqartuussisuuneqarfianut nassuiaatinneqarput eqqartuussaq aamma inuttut ikorfartuuisua XI

U ilassutitut nassuiaateqarpoq, aneertarfimmini illoqarfimmut neriartortarluni aammalu nuli-ani pulaartarlugu. Qaammammut ataasiarluni ingerlaqateqartinneqarluni aneertarpoq. Kingullermik hashimik pujortarami ukioq ataaseq qaangiuppoq. Nakorsaatiniq tissannaveersaati-nik atuerusunngilaq tamakkua inuit toqqutigisarmatigit. Nammineerluni isumaqanngilaq 1995-mi pinerluuteqarsimalluni, taamaattumillu oqaatigisinnaanngilaa tamanna ullumikkut qanoq isumaqarfiginerlugu. Pineqaatissiissut atorunnaarsinneqaraluarpat nutaamik piner-luuteqaqqinniannngilaq. Tinnitus-eqarpoq ilaatigullu napaniarnera tamatuma sunneqqavaa. Hashimik pujortartarnera iluaqutaasarpoq. Nuliaminut atassuteqarnera nalinginnaasusinnaa-nermigut nalinginnaasuuvoq parnaarussivimmiinnermini. Aneertarnini tassunga atortarpai, nuli-ani pulaartarpoq ilaqutariinnut inissiamut qaammammut ataasiarluni nalunaaquttap aku-nnerini 47-ni. XI ilisarissimalernikuua pulaartartorigallaramiuk.

Bistandsværge XI nassuiaavoq attaveqaataalluni tusilartunut tappiitsunut. Ilinniagarivai cand. mag. oqaluttuarisaanermi tuluttullu. E-mail-ini 8. maj 2017-imeersoq pillugu nassuiaa-teqarusuppoq, tassani ersersinneqarpoq:

”U-p ikorfartortaatut uanga U-imik taassumalu ineriartorsimaneranik oqaluttuarusuppunga. U 1998-imili ilisarismalerpara, aallaqqaammut pulaartartut, 2014-imiilli arnaataatut nuliattullu, 2015-imiillu ikorfartuisuutut.

Piffissami ilisarimasimanerani misigivara U ineriartorsimasoq ammanerulerluni tatiginninnerulerlunilu. Inunnut aammalumi eqqartuussiveqarfinnut parnaarsiveqarfinnullu tatiginninnera misilinneqaateqartarsimavoq, tamannalumi inuttaanut malunniuteqarluni. Malinnaavigisarsimavara isumaaruttarnera sumiginnarneqarnermillu misigisimasarnera, tunuartilersarpoq imaluunniit kamannini/pakatsinini aniatittarai. Uangalu isumaqarpunga taamatut pissusilersuuteqartarnera paatsoorneqartartoq, imatullu paasineqartarluni, ilasseraangitsutut, suleqatiginnikkumangitsutut, avammut sakkortuumik qisuariartartutut aammalu namminisarsiorutut. Uangali nalunnigilara pisortanut tatiginninnermik takutitsiniartarnini ajornartorsitutigigaa tunniutiinnarnikuullunilu oqaatigisassaraluminik eqqarsaatiminillu, isumaqarami ilu-aqutaangitsaq, ikiortissarsioruunngilaq, tamnnalu pissuteqarpoq nakimaanneranik tatigisaqannginneranillu.

U psykopatitit isigineqarpoq tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq inoqatiminut mattusimasuunera il.il. U-llu kisimiinniartarnera assigiinngitsorpassuarnik peqquteqarpoq, tamakkualu ulorianaatilittut oqaatigineqarsinnaangillat allatulluunniit allaanerusumik pissusilersornittut taaneqarsinnaanantik: Siusinnerusukkut oqaatigeriikkattut tatigisaqannginnera imaluunniit mianersortuunera, nakimaatsuunera imaluunniit noqqaassuteqartannginnera, malugeqqusaartuunnginnera sunullu akulerunneqarusunngissusia aammalu ukiorpassuarni parnaarussivimmeereersimanagerup kingunerisaanik iluarinerummagu kisimiissalluni; tinnitus-ertuuvoq taamaatumillu oqaluffimmi aaqqissuussinerit nipituut nipituumillu nipilersorfiusut peqataaffigerusuttanngilai – arlaleriarlunilu oqaluffimmi aaqqiissuusinernut peqaataasarsimagaluarpoq tamannali tinnitus-ianut pisut nalaanni kingornalu pitsaasuusarsimanani.

U arlalippassuartigut akuersaartuunera ammasuuneralu ilaatigut isumaqarpunga takutinneqartartoq, naak nakorsaattitunngisaannaraluarluni (antabus pisassaa eqqaassanngikkaanni) taamaakkaluartoq arlaleriarluni eqqarsaatigisarsimavaa tissannaveersaatinik nakorsaasersortinnissani, naak pisuunnginnini aalajangiusimagaluarlugu. Ilaatigut katsorsarneqarusunnginnera pissuteqarpoq, tatiginnissuseqannginnami katsortikkaluaruniluunniit iperagaanaviannnginnami; aammalu ersigigamigit kingunipilui soorlu kræfti, tusarnikuugamiuk parnaarussaaqatini nakorsaammik atuinikut kræfteqalertarsimasut.

U-p ammanerulersimaneranut aamma ersiutaavoq, misilitsinnissani akuerisimammagu atoqatigittarnerup/tarnip tungaatigut qanoq issusianut tunngasoq. U-p tarnip pissusaatigut misilitsippoq namminermut pitsaanngitsumik inernilimmik. Uanga ilisimatuujuunngilanga misitsinnernut tarnip pissusaanut tunngasunut, kisiannili ilinniagartuutut ilisimavara misilinnerit taamaattut ataasiinnaanngitsumik paasineqarsinnaasut, uangalu qularutiginninninnut makkua pissutaapput: Upper-naappoq X2-p bilstandsvægekursusernermi bilstandsværginut kalaallinut oqaluttuarimmagu, Herstedvesterip parnaarussiviani allaniluunniit oqaseq psioqanngorsimasoq psykopat atornerussimanerarmagu. Taamaaliortoqarlunilu HF-ip misilinnermut atugaani. U psykopatitit nappaaserneqanngitsaq, taamaattorli psykopatitit ilisarnaatit atorai. Taamaalillunga apeqquserpara HF-ip nappaatinik suussusilersuisarnera aammalu paaqqutarisassanngorlugit eqqartuussanut soorlu U-imut katsorsaasarneq. Ataatsimiinnermi inerniliineq kukkusumillu paasissutissiineq maalaartigisimavarput, X3-imiillu ilaatigut akineqarsimalluta inuusukkallarnermiit inuup pissusaa allanngorneq ajortoq. Taamatut isumaqarneq eqqoqqissaarnerunngilaq, taamatulli isumaqarneq toqqarneqarsimalluni HF-imi atorneqartartussatut qulaani taaneqartumi misiliissutini, tamannalu isumaqarfigaarput assersuutigalugu U-p ineriartorneranut mattussisutut. Aamma isornartutut isigaarput HF-ip suli U-imik misissuinerit ukiuni 1979-mi, 1981-mi aamma 1989-imeersut innersuussutigisarmagit, imaappoq misissuinerit ukiunik 40-nik pisoqaassusillit. Ukiuni 19-ini U-p ilisarimanerani kinguaassiutitigut immikkooruteqarneranik eqqarsariaaseqarneranik iliuseqartarneranilluunniit takussutissanik maluginiagaqarsimanngilanga, kisiannili misigisarsimallugu U tunngaviusumik asannittoq, qajassuussisoq isumassuisorlu. Atoqatigiinnermut atatillugu aappariinnitsinni oqimaatigiissaarisariaqartarsimavugut. Najortigeqatigiittarnitsinnut atatillugu nalininnaasumik qilanaaruteqartarsimavunga atoqatigiinnissamullu immitsinnut piffissaqarfigitua-

raangatta. U-llu pisariaqartittarsimavaa tunnissani eqqissinissanilu paasinninissanilu uanga aapatut ilagissallunga ukiorpassuit paarnaarussaasimanini pissutigalugu, nalinginnaasuuvorlu aappariinnerput sunnerteqqaffiusimammatt nalinginnaasumik ilagiittarsinnaannginnsinnik. Misigisarsimavara U atoqatigiinnerup tungaatigut akuersaanngitsutut, taamaattumillu piumaffigineqartutut aammalu naammattumik tunniussisinnaanngitsutut misigisimasarsimalluni. Uanga pisariaqartikka naammassissallugit aalluttarsimavai, tamannalu aamma psykiaterimik psykologimillu oqaloqateqartarnerani malunniuttarsimalluni. Kisiannili eqqissivilluta immitsunnut nassaa-risimavugut, attaveqatigiinnikkut aammalu atoqatigiinnerup tungaatigut, atoqatigiittarnerpullu aappariinnerpullu ingerlalluartutut oqaatigineqarsinnaalluni.

Isumaqarpunga Herstedvesterip tissannaveersaanik katsorsaanissaq assigiiaginnarmik sam-misarismagaa, ilisimasakkalu malillugit taamaaliorsimalluni ukiut 20-it sinnerlugit. Nakorsaatip sunniuttarnera assigiinngitsorpassuartigut tatiginaatsuuvoq eqqoriaruminaatsuullunilu, aam-malu assigiinngitsorpassuarnik kingunipilutsisisinnaalluni. Uanga nalunngilara nakorsaatit tis-sannaveersatit saniatigut allanik periarfissaqartoq qiviarnegarsinnaasunik. Assersuutigalugu Hol-landimi aqqissuusineq Circles-imik taaneqartoq, tassani kinguaassiuutitigut pinerluuteqarsima-nermikkut pinerluuteqarsimasunik iperagaareernerisigut qanimut attaveqartarneq iluatsillu-arsimavoq. Qinnuigissavassi Herstedvesterip parnaarussivianiit illuatungiliisumik tusaaniarnis-sarsi, isumaqarpunga uanga U-mik ilisarismannersaallunga. HF-ip U-p kinaassusianik isiginnin-nera uanga isumaga malillugu kukkuneruvoq ninnillunilu, U-llu ukiut 22-it matuma siorna eqqartuunneqarnerata kingorna sorpassuit allannornikuupput: Ukiut pingajussaa katissima-nikuuvoq allannorannngitsumillu aappariinneq ingerlalluarluni, pingaartumik qaapiartumik isi-gissagaanni. Ullumikkut U 61-inik ukioqarpoq soorunalumi aamma ukiut 20-30it matuma siornamut sanilliullugu atoqatiginnikkusunnera annikinnerulersimalluni. Ukiut 22-it qaangiunne-risigut – U tassaavoq kalaallini eqqartuussaasimasuni sivisunerpaamik Herstedvesterimiissima-soq – taamaattumik isumaqarpunga periarfissinneqartariaqartoq. Taamaattumik noqqaavigissa-vassi uiga sullitalalu U misiligutaasumik iperagaateqqullugu, piumasaqaatitaliunneqartut isu-maqatigiissutigineqarsinnaasut atorlugit.”

Nunatta eqqartuussisuuneqarfiaa tunngavilersuutaa inerniliineralu

U ukiuni 1981-miit 1994-ip tungaanut tallimariarluni kinguaassiuutitigut pinerluuteqartarsima-nera isiginiarlugu, taakkunannga kingulleq niviarsiaqqamut arfinilinnik ukiulimmut piliari-neqarsimalluni, maannakkullu nakorsanit paasissutissat naliliinerillu pigineqartut tunngavi-galugit nunatta eqqartuussisuuneqarfia isumaqarpoq, nammineerluni nakorsaatit tissannave-ersaatit atornissaat itigartitsissutigereersimammagit, sulilu imatut ulorianaateqartigimmat, pisariaqartoq piffissami aalajangersimasumik sivisussusiligaanngitsumi inissinneqaaqqanissa pisariaqartoq.

T A M A A T T U M I K E Q Q O R T U U T I N N E Q A R P O Q :

Eqqartuussisoqarfik Sermersuup aalajangigaa atuuttussanngortinneqarpoq.

Illersuisutut ivertinneqarsimasup aningaasarsiassai immikkut aalajangersaaffigineqarput. Aningaasarsiassat naalagaaffiup karsianit akilerneqassapput.

Den 17. maj 2017 blev af Grønlands Landsret i sagen

sagl.nr. K 075/17

(Sermersooq Kredsrets sagl.nr.

SER-NUU-KS-0735-2016)

Anklagemyndigheden

(J.nr. 5505-A6A00-00015-94)

mod

[...] 1956

(advokat Thorkild Høyer

j.nr. G6037)

afsagt sålydende

B E S L U T N I N G:

Kredsrettens afgørelse

Domfældte er ved Grønlands Landsrets dom af 16. november 1995, idømt anbringelse på ubestemt tid i en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark. Ved dommen blev domfældte anset skyldig i overtrædelse af kriminallovens bestemmelser om frihedsberøvelse og voldtægt af barn. Foranstaltningen blev senest opretholdt uændret ved Grønlands Landsrets beslutning af 16. september 2014.

Beslutning i første instans blev afsagt af Sermersooq Kredsret den 8. marts 2017. Kredsretten opretholdt den idømte foranstaltning.

Kære

Denne beslutning er af domfældte kæret til landsretten.

Påstande

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse af beslutningen.

Domfældte har påstået løsladelse, subsidiært løsladelse på prøve.

Domsmænd

Sagen har været behandlet med domsmænd.

Sagsbehandlingstid

Sagen er modtaget i landsretten den 16. marts 2017.

Forklaringer

For landsretten har der været afgivet forklaring af domfældte og af bistandsværge X1

T har supplerende forklaret, at når han er på udgang, så går han ud og spise og besøger sin kone. Han har månedlige ledsagede udgange. Det er et år siden han sidst røg hash. Han har ikke lyst til at tage kønsdriftsdæmpende medicin, da det slår folk ihjel. Han mener ikke, at han begik kriminalitet i 1995, så han kan derfor sige noget om, hvordan han forholder sig til det i dag. Han vil ikke begå ny kriminalitet, hvis foranstaltningen bliver ophævet. Han har tinnitus, hvilket påvirker blandt andet hans balance. Det hjælper ham at ryge hash. Hans forhold til ægtefællen er så almindeligt, som det kan være, når han nu sidder i fængsel. Han har sine udgange til hende, og hun er også på besøg i familielejligheden én gang om måneden i 47 timer. Han lærte X1 at kende, da hun var hans besøgsven.

Bistandsværge X1 har forklaret, at hun er kontaktperson for funktionelt døvblinde. Hun er cand.mag. i historie og engelsk. Hun ønskede at afgive forklaring ved oplæsning af sin e-mail af 8. maj 2017, hvoraf fremgår:

”Som bistandsværge for T vil jeg præsentere min opfattelse af T og hans udvikling. Jeg har kendt T siden 1998, først som besøgsven, og siden 2014 som kæreste hhv. hustru, og fra 2015 som bistandsværge.

I den tid jeg har kendt ham har jeg oplevet at T har udviklet sig til at blive mere åben og tillidsfuld. Hans tillid til mennesker og til rets- og fængselssystemet er ofte blevet sat på prøve, og det har naturligvis præget ham. Jeg har oplevet at han mister troen og føler sig svigtet, at han trækker sig eller giver luft for sin vrede/skuffelse. Det er min opfattelse, at denne adfærd er blevet mistolket, så han opfattes som mut, usamarbejdsvillig, udadprojicerende og selvcentreret. Men jeg ved han har svært ved at udvise tillid og over for "systemet" opgiver at udtrykke, hvad han egentlig mener og tænker, fordi han ikke tror på det hjælper, og han ikke er meget for at bede om hjælp og eller om noget i det hele taget, både pga. stolthed og manglende tillid.

T bliver set som dyssocial og det bemærkes at han isolerer sig socialt etc. Men der er mange grunde til at T holder sig for sig selv, som ikke indikerer et farlige, karakterafvigende træk: Dels hans tidligere nævnte manglende tillid eller forsigtighed, hans stolthed og manglende lyst til at bede om noget, at han holder lav profil for ikke at blive indblandet i noget og har efter mange år i fængslet finder det nemmest at holde sig for sig selv; at han lider af tinnitus og derfor helst vil undgå sociale arrangementer i kirken med rungende akustik og høj musik - han har vist sin gode vilje og været med til arrangementer i kirken flere gange og det har været for slemt for hans tinnitus både under og efterfølgende.

At T på mange måder er blevet imødekommende og åben synes jeg bl.a. er kommet til udtryk ved, at selv om han ellers aldrig indtager medicin (andet end den antabus, han skal tage), har han alligevel flere gange overvejet at indgå i behandling med kønsdriftsdæmpende medicin, også selv om han fastholder sin uskyld. Grunden til at han ikke vil gå i behandling er dels, at han dels ikke har tillid til at han vil blive løsladt i sidste ende, selv om han går i behandling; dels er han bange for bivirkninger i form af kræft, da han har hørt om indsatte, der har taget medicinen og fået kræft. T's større åbenhed kom også til udtryk, da han indvilligede i tage en test som skulle vise bevidne hans seksuelle/psykologiske tilstand. T gennemgik psykologiske tests, som ikke faldt ud i hans favør. Jeg er ikke ekspert i psykologiske test, men som akademiker ved jeg at der er mere end én måde at teste og fortolke på, og jeg forholder mig kritisk af følgende årsager:

Det virker utroværdigt at X2 på bistanstværgeset for grønlandske bistanstværgere fortæller, at man ikke i Herstedvester fængsel (HF) eller andre steder bruger betegnelsen psykopat mere, at den er forældet. Men det gør man åbenbart alligevel i de tests som HF bruger. T ikke diagnosticeres som psykopat som sådan, men med psykopatiske træk. Det får mig til at sætte spørgsmålstegn ved HF's diagnosticering og behandling af forvaringsdømte som fx. T.

Vi har klaget over konklusioner og urigtige oplysninger i den kliniske konference og har af X3 bl.a. fået det svar, at man ikke ændrer personlighed fra man er ung. Det er én teori, og ikke nogen endelig sandhed, og det er så den teori man har valgt at basere praksis på i HF i forbindelse med ovennævnte tests, men som vi finder lukket i forhold til fx. T's udvikling. Vi finder vi det derfor ligeledes kritisabelt, at man i HF stadig henviser til undersøgelser af T fra 1979, 1981 og 1989, altså undersøgelser der er snart 40 år gamle.

I de 19 år jeg har kendt T har jeg ikke set nogen tegn på seksuel afvigelse i tankegang eller handling, men har oplevet T som grundlæggende kærlig, hensynsfuld og betænksom. Seksuelt har vi skullet finde en balance i vores forhold. Jeg har haft forventninger i forhold til samvær generelt og seksuelt samvær, når vi endelig har tid sammen, mens T har haft brug for at falde ned og finde ro, og for at finde ud at være sammen med mig som ægtefælle efter mange år i fængsel, og vores forhold har i det hele taget været præget af, at vi ikke kan være sammen på normal vis. Jeg har opfattet T som afvisende seksuelt, og han har derfor følt sig presset og utilstrækkelig. Han har haft fokus på at skulle opfylde mine behov, hvilket jo også har præget hans samtaler med psykiater og psykolog. Men vi har stille og roligt fundet hinanden, både i vores kommunikation og seksuelt, og vores sexliv og forhold i det hele taget er fungerer rigtig fint.

Jeg synes Herstedvester fængsel fokuserer ensidigt på kønsdriftsnedsettende behandling og har gjort det, så vidt jeg ved, i over 20 år. Medicinens virkning er mange måder upålidelig og uforudsigelig, og der kan opstå mange forskellige bivirkninger. Jeg ved at der er andre muligheder end driftsnedsettende medicin, som man kunne se på. I Holland har man fx. et program, der hedder Circles, som holder tæt kontakt med dømte seksualforbrydere efter løsladelse, og det virker faktisk.

Jeg beder jer lytte til en anden side af sagen end Herstedvester fængsels, og jeg mener jeg er den der kender T bedst. HF's opfattelse af T personlighed forekommer mig fejlagtig eller snæver, og meget har ændret sig for T i de 22 år, der er gået siden han fik sin dom: Han er gift nu på 3. år i et nu stabilt og velfungerende forhold, især når man tager de ydre omstændigheder i betragtning. T er 61 år nu og har naturligvis betydelig mindre libido end for 20-30 år siden.

Efter 22 år - T er den grønlandsk dømte, der har siddet længst i Herstedvester – synes jeg han bør få en chance. Jeg anmoder jer derfor om at prøveløslade min mand og klient, T, under de betingelser, der kan opnås enighed om.”

Landsrettens begrundelse og resultat

Under hensyn til at T fra 1981 til 1994 dømt fem gange for seksualforbrydelser, hvoraf det seneste forhold blev begået mod en seksårig pige, og de aktuelle lægelige oplysninger og vurderinger af ham finder landsretten, at han, der har afvist at tage kønsdriftsdæmpende medicin, fortsat frembyder en sådan nærliggende fare, at anbringelse på ubestemt tid er påkrævet.

THI KENDES FOR RET:

Sermersooq Kredsrets beslutning stadfæstes.

Salær til den for tiltalte beskikkede forsvarer fastsættes særskilt. Salæret afholdes endeligt af statskassen.

Anne-Sophie Abel Lohse